

DOGAĐAJI

Helena ŠTIMAC-RADIN predstojnica Vladina ureda za ravnopravnost spolova

Problem je što nema sankcija za nepoštivanje ravnopravnosti SPOLOVA

U mandatu ove vlade došlo je do iznimno značajnog povećanja ukupnih financijskih sredstava namijenjenih institucijama, pa i nevladinim organizacijama koje se bave ravnopravnošću spolova

Branka VALENTIĆ

Helena Štimac-Radin, predstojnica Vladina ureda za ravnopravnost spolova, poziva stranke da na izbornim listama visoko plasiraju žene i komentira najave o ukidanju Zakona o ravnopravnosti spolova, odnosno njegovom ponovnom izglasavanju u Saboru.

■ U upravo raspuštenom sazivu Sabora bilo je 22 posto žena, što je ispod europskih demokratskih standarda. Koji je prosjek ženske zastupljenosti u zemljama Europske unije?

- Prema bazi podataka koju vodi Europska komisija, prosjek udjela žena u nacionalnim parlamentima iznosi 23 posto. Naravno, ovdje govorimo o prosjeku koji skriva velike razlike među pojedinim državama, pri čemu se na vrhu nalaze skandinavske zemlje. Najviši je udjel žena u parlamentima Švedske (48 posto), Finske i drugih skandinavskih zemalja, a najmanji u Turskoj (samo četiri posto), Malti (devet posto), Rumunjskoj i Mađarskoj (11 posto).

Ni u političkim tijelima Europske unije nije dostignut preporučeni prag od 40 posto zastupljenosti žena. U Europskoj komisiji sjedi osam žena od ukupno 19 članova/ica odnosno 30 posto, a isti je i udjel i u Europskom parlamentu. No, strateško opredjeljenje EU-a u ovom području vrlo je eksplicitno: od svih zemalja članica traži se ubrzanje napredovanja prema stvarnoj ravnopravnosti spolova, pri čemu se uporna podzastupljenost žena u politici definira kao ozbiljan demokratski nedostatak.

■ Vladin ured kojem ste na čelu pozvao je političke stranke da na parlamentarnim izborima vode računa o zastupljenosti žena na izbornim listama.

- I u Hrvatskoj je na djelu trajna podzastupljenost ženskog spola u obnašanju vlasti, kako na nacionalnoj tako i na lokalnoj razini, a ono što zabrinjava jest činjenica da za mnoge ova rodna neizbalansiranost nije prepoznata niti prihvaćena kao političko pitanje.

Iako se od prvih višestranačkih izbora 1990. pa do danas broj žena u Saboru kontinuirano povećavao, ne možemo biti zadovoljni s udjelom od 22 posto na kojemu smo se zaustavili nakon izbora 2000. i 2003. Zadatak ovih parlamentarnih izbora trebao bi biti da na-

vedenu stagnaciju promijeni u pozitivan uzlazni trend. Zato smo pozvali sve predsjednike/ce parlamentarnih političkih stranaka da prilikom sastavljanja izbornih lista ispune obveze koje im nalaže Zakon o ravnopravnosti spolova, Nacionalna politika za promicanje ravnopravnosti spolova i cijeli niz drugih nacionalnih i međunarodnih dokumenata koji traže uravnoteženu zastupljenost obaju spolova na izbornim listama. Ovdje je, naravno, ključna uloga političkih stranaka, one su ti filtri koji propuštaju ili ne propuštaju žene u sastav parlamenta, Vlade i rad drugih političkih tijela. Upravo će ovi izbori pokazati stupanj demokratskog sazrijevanja pojedinih političkih stranaka.

■ Koje stranke su, prema dosadašnjem iskustvu, u tom pitanju najosviještenije, a koje bi morale najviše poraditi da dostignu poželjne standarde?

- S obzirom na to da hrvatski politički sustav sve više skreće u tzv. stranački bipolarizam, jasno je da će ukupan udjel žena u budućem sazivu parlamenta najviše ovisiti upravo o dvjema

pričekati službenu predaju izbornih lista i izborne rezultate za konačnu ocjenu rodne osviještenosti pojedinih političkih stranaka.

■ U ovom sazivu vlade je bilo oko 30 posto žena, što još nije dovoljno, ali je napredak u odnosu na prijašnje godine. Koliki postotak žena priželjkujete u budućoj vladi?

- Kada je riječ o željama, onda bih osobno voljela vidjeti najmanje paritetan, ravnopravan udjel muškaraca i žena u budućoj vladi. Spomenimo da je udjel žena u

nova hrvatska vlada biti bar približno na njegovu tragu.

■ U Hrvatskoj postoji Zakon o ravnopravnosti spolova, ali njime nisu predviđene kazne za prekršitelje. Osim toga, čini se da će taj zakon morati ići na ponovno glasovanje u Sabor, jer nije izglasan apsolutnom većinom...

- Dobro je što je koalijska vlada donijela taj zakon, ali je loše što je donijela loš zakon. Još sam 2004., odmah nakon osnivanja Ureda za ravnopravnost spolova, predlagala izmjene i nado-

Najviši je udjel žena u parlamentima Švedske (48 posto), Finske i drugih skandinavskih zemalja, a najmanji u Turskoj (samo četiri posto), Malti (devet posto), Rumunjskoj i Mađarskoj (11 posto)

U Hrvatskoj je na djelu trajna podzastupljenost ženskog spola u vlasti, na nacionalnoj i na lokalnoj razini, a zabrinjava što za mnoge ova rodna neizbalansiranost nije prepoznata niti prihvaćena kao političko pitanje

HRT

Ništa od emisije o ženama u politici

■ Prije izbora medijima ste uputili i pismo sa Zaključcima Koordinacije županijskih povjerenstva za ravnopravnost spolova u kojem od HRT-a tražite termin za emitiranje emisije u kojoj bi se govorilo o političkoj participaciji žena.

- Da. To je Koordinacija županijskih povjerenstava žurno zatražila od HRT-a, ali do danas nije stigao nikakav odgovor. Moram napomenuti da HRT i prema Zakonu i prema propisima ima obvezu praćenja programskih sadržaja koji promiču ravnopravnost spolova.

najjačim strankama - HDZ-u i SDP-u. Zanimljiv je fenomen i tzv. liberalnih stranaka (HNS-a, HSL-a) na čijim se prvim mjestima kandidacijskih lista u pravilu nalaze muškarci. Očito je da teorijska razdjelnica na modernističke i tradicionalne stranke u ovim slučajevima ne funkcionira. No, moramo

vladi Finske 60 posto, da je španjolski premijer Zapatero svojom osobnom odlukom doveo u vladu 50 posto žena, da je Sarkozy također vodio računa o udjelu žena u novoj francuskoj vladi, da je predsjednica njemačke vlade žena - gospođa Angela Merkel. Europski trend je jasan, pa očekujem da će

pune tog zakona upravo zbog neprovedivosti i deklarativnosti pojedinih njegovih članaka. Sada smo neslužbeno čuli kako će Ustavni sud vratiti Hrvatskom saboru na ponovno preispitivanje Zakon o ravnopravnosti spolova temeljem činjenice da nije donesen apsolutnom većinom, odnosno

BERNARD COVIC

da ne podliježe kriterijima tzv. organskog zakona. Ta nespretnost, s obzirom na to da je Zakon donesen u srpnju 2003., svakako ide na dušu koalijskoj vladi. No, upućivanje tog zakona na ponovno razmatranje Hrvatskom saboru svakako je prilika da se on poboljša i učini efikasnijim. Tvrdnje da postoji mogućnost ukidanja tog zakona obična su neprofesionalna naklapanja.

■ Može li se pitanje zastupljenosti žena u politici regulirati zakonom koji bi uključivao i sankcioniranje?

- Naravno da može. U izbornom zakonodavstvu pojedinih europskih zemalja postoji niz takvih primjera. Ovih dana u izdanju Ureda za ravnopravnost spolova upravo izlazi iz tiska Preporuka Odbora ministara Vijeća Europe o uravnoteženoj zastupljenosti muškaraca i žena u javnom i političkom

odlučivanju. Na žalost, naše zakonodavstvo ne sadrži sankcije za predlagatelje kandidacijskih lista koje se ne zasnivaju na pozitivnim zakonskim propisima.

■ Izdvaja li država dovoljno novca za rad tijela i udruga koje se bave pitanjima ravnopravnosti spolova?

- Novca, naravno, nikad nije dosta, ali brojke jasno govore da je u mandatu ove vlade došlo do iznimno značajnog povećanja ukupnih financijskih sredstava namijenjenih institucijama, pa i nevladinim organizacijama koje se bave ravnopravnošću spolova.

Što se tiče Ureda za ravnopravnost spolova, njegov proračun je višestruko povećan u posljednjih nekoliko godina, a ukupan udjel sredstava namijenjenih radu udruga u 2006. iznosio je gotovo 20 posto ukupnog proračuna Ureda. No, s obzirom na opseg zadaća i djelokrug rada Ureda koji mu propisuje Zakon, Ured za ravnopravnost spolova trebao bi prerasti u Središnji državni ured za ravnopravnost spolova. Najavljene promjene Zakona prigoda su da nova vlada i nova sarborska većina dovedu do ove promjene u sljedećem mandatnom razdoblju.

1 ZASTUPLJENOST

Iako se od prvih višestranačkih izbora 1990. pa do danas broj žena u Saboru kontinuirano povećavao, ne možemo biti zadovoljni s udjelom od 22 posto na kojemu smo se zaustavili nakon izbora 2000. i 2003.

2 LISTE

Pozvali smo sve predsjednike/ce parlamentarnih političkih stranaka da prilikom sastavljanja izbornih lista ispune obveze koje traže uravnoteženu zastupljenost obaju spolova na izbornim listama

3 PROSJEK

Prema bazi podataka koju vodi Europska komisija, prosjek udjela žena u nacionalnim parlamentima iznosi 23 posto

4 FENOMEN

Zanimljiv je fenomen i tzv. liberalnih stranaka (HNS-a, HSL-a) na čijim se prvim mjestima kandidacijskih lista u pravilu nalaze muškarci